

**BIJLAGE BIJ DE MEMORIE VAN ANTWOORD BIJ HET WETSVORSTEL
HERZIENING TEN NADELE**

Besluit van...houdende wijziging van het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken en het Besluit identiteitsvaststelling verdachten en veroordeelden in verband met de invoering van de Wet herziening ten nadele en de Wet tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de aanpassing van de regeling van de vervolgingsverjaring

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz

Op de voordracht van Onze Minister van Veiligheid en Justitie van ..., directie Wetgeving, nr. ... ;

Gelet op de artikelen 55c, vijfde lid, 151a, achtste en elfde lid, 151b, vijfde lid, 195a, vijfde en zesde lid, en 195d, vijfde lid, van het Wetboek van Strafvordering;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van ..., nr. ...);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Veiligheid en Justitie van ..., directie Wetgeving, nr. ...;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid, alsmede de aanduiding '1.' voor het eerste lid vervallen.
2. De onderdelen g tot en met i worden geletterd h tot en met j.
3. Er wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:
g. gewezen verdachte: een persoon die bij onherroepelijke einduitspraak is vrijgesproken voor een opzettelijk begaan misdrijf dat de dood van een ander ten gevolge heeft, dan wel daarvoor is ontslagen van alle rechtsvervolging zonder dat daarbij een maatregel als bedoeld in artikel 37, 37a juncto 37b of 38, 38m of 77s van het Wetboek van Strafrecht is opgelegd;.

B

Artikel 6 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid vervalt de tweede volzin.
2. In het derde lid wordt "artikel 14, vierde lid, onder f" vervangen door: artikel 14, vierde lid, onder g.

C

Artikel 14 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het vierde lid worden de onderdelen e en f geletterd f en g.
2. Er wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:
e. het bijbehorende DNA-profiel van gewezen verdachten,.
3. Onder vernummering van het zevende lid tot elfde lid worden vier leden ingevoegd, luidende:
7. In afwijking van het zesde lid kan de directeur het DNA-profiel van een gewezen verdachte dat in de DNA-databank is vastgelegd,

uitsluitend vergelijken met de DNA-profielen van onbekende verdachten, bedoeld in het vierde lid, onder c, indien

a. de vergelijking plaatsvindt met het oog op de herziening ten nadele, bedoeld in artikel 482a van de wet,

b. de officier van justitie of de rechter-commissaris opdracht tot de vergelijking heeft gegeven, en

c. de DNA-profielen van de onbekende verdachten in verband staan met de strafzaak waarin de gewezen verdachte is vrijgesproken of ontslagen van alle rechtsvervolging.

8. In geval van toepassing van het zevende lid geeft de officier van justitie of de rechter-commissaris die de opdracht tot de vergelijking heeft gegeven, de gewezen verdachte, zodra het belang van het onderzoek dat toelaat, schriftelijk kennis van de uitslag van het onderzoek.

9. Indien een verdachte of veroordeelde wiens DNA-profiel in de DNA-databank is opgenomen, in een andere strafzaak gewezen verdachte wordt, is het zevende lid niet van toepassing gedurende de termijn, genoemd in artikel 18, eerste tot en met vierde en zevende lid. De Justitiële Informatiedienst verstrekt het instituut de informatie die nodig is om hieraan te kunnen voldoen.

10. Indien een gewezen verdachte wiens DNA-profiel in de DNA-databank is opgenomen in een andere strafzaak verdachte of veroordeelde wordt, is het zevende lid niet van toepassing gedurende de termijn, genoemd in artikel 18a, tweede lid, juncto artikel 18, vierde lid, een en ander indien en vanaf het moment dat in de andere strafzaak:

a. aan de voorwaarden voor de toepassing van artikel 151a of artikel 195a van de wet is voldaan en betrokkene schriftelijke toestemming heeft gegeven voor het verder verwerken van zijn DNA-profiel, dan wel

b. de officier van justitie of de rechter-commissaris een bevel in de zin van artikel 151b of artikel 195d van de wet zou hebben gegeven.

Het openbaar ministerie verstrekt het instituut de informatie die nodig is om aan hieraan te kunnen voldoen en stelt de betrokkene op de hoogte.

4. In het tiende lid (nieuw) wordt “onder d tot en met f” vervangen door: onder d, f en g.

D

In artikel 15, eerste lid, onder b en c, wordt “onder c tot en met f” vervangen door: onder c, d, f en g.

E

Artikel 16 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt “een vrijspraak” vervangen door: een onherroepelijke vrijspraak.
2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
3. In afwijking van het eerste lid blijft een kennisgeving achterwege indien sprake is van een gewezen verdachte, tenzij die gewezen verdachte in een herzieningsprocedure als bedoeld in Titel VIII van het Derde Boek van de wet is vrijgesproken of ontslagen van alle rechtsvervolging.

F

Artikel 18 komt te luiden:

Artikel 18

1. Het instituut vernietigt het DNA-profiel van een verdachte of veroordeelde:
 - a. twintig jaar nadat een einduitspraak als bedoeld in de artikelen 351 en 352, tweede lid, van de wet is gedaan in verband met een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van minder dan zes jaar is gesteld, en in het kader van het misdrijf het DNA-profiel is verwerkt of nadat een strafbeschikking wegens het misdrijf onherroepelijk is geworden, dan wel twaalf jaar na het overlijden van de betrokkene,

b. dertig jaar nadat een einduitspraak als bedoeld in de artikelen 351 en 352, tweede lid, van de wet is gedaan in verband met een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van zes jaar of meer is gesteld, en in het kader van het misdrijf het DNA-profiel is verwerkt of nadat een strafbeschikking wegens het misdrijf onherroepelijk is geworden, dan wel twintig jaar na het overlijden van de betrokkene, of

c. na het vervallen van het recht tot strafvordering door verjaring.

2. De termijn van dertig jaar, genoemd in het eerste lid, wordt met twintig jaar verlengd indien de duur van de opgelegde gevangenisstraf of vrijheidsbenemende maatregel langer is dan twintig jaar. Indien de opgelegde gevangenisstraf levenslang is of de vrijheidsbenemende maatregel de duur van veertig jaar overstijgt, wordt het DNA-profiel na tachtig jaar vernietigd.

3. De termijn van twintig en dertig jaar, genoemd in het eerste lid, wordt overeenkomstig het vierde en vijfde lid verlengd indien tegen de betrokkene

a. een einduitspraak als bedoeld in de artikelen 351 of 352, tweede lid, van de wet in verband met een ander misdrijf is gedaan,

b. een einduitspraak als bedoeld in artikel 1, onder g, in verband met een ander misdrijf is gedaan, of

c. een strafbeschikking in verband met een ander misdrijf onherroepelijk is geworden.

4. In geval van een einduitspraak als bedoeld in het derde lid, onder a, die een veroordeling of een ontslag van alle rechtsvervolging waarbij een maatregel als bedoeld in artikel 37, 37a juncto 37b of 38, 38m of 77s van het Wetboek van Strafrecht is opgelegd, inhoudt, en in geval van een strafbeschikking als bedoeld in het derde lid, onder c, wordt het DNA-profiel vernietigd twintig dan wel dertig jaar nadat de uitspraak in verband met dat andere misdrijf is gedaan of de strafbeschikking in verband met dat andere misdrijf onherroepelijk is geworden, al naar gelang op het misdrijf naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf is gesteld van minder dan zes jaar dan wel van zes jaar of meer.

5. In geval van een einduitspraak als bedoeld in het derde lid, onder b, wordt het DNA-profiel vernietigd twaalf dan wel twintig jaar nadat de

uitspraak in verband met dat andere misdrijf is gedaan, al naar gelang op het misdrijf naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf is gesteld van minder dan zes jaar dan wel van zes jaar of meer.

6. Het derde tot en met vijfde lid zijn niet van toepassing in het geval dat op het moment van de einduitspraak dan wel onherroepelijke strafbeschikking in verband met het andere misdrijf de nog resterende termijn op grond van het eerste lid langer is dan de termijn op grond van het derde tot en met vijfde lid.

7. In afwijking van het eerste tot en met zesde lid, wordt het DNA-profiel van een verdachte of veroordeelde wegens een misdrijf als bedoeld in de artikelen 240b tot en met 250 van het Wetboek van Strafrecht na tachtig jaar vernietigd.

8. Het instituut vernietigt het DNA-profiel van een persoon die zijn straf of maatregel volledig heeft ondergaan, twintig jaar na vastlegging in de DNA-databank of zodra deze persoon het instituut heeft medegedeeld dat hij zijn toestemming tot het verwerken van zijn DNA-profiel heeft ingetrokken.

G

Na artikel 18 worden drie artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 18a

1. Het instituut vernietigt het DNA-profiel van een gewezen verdachte:
 - a. twaalf jaar nadat een einduitspraak als bedoeld in artikel 1, onder g, is gedaan in verband met een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van minder dan zes jaar is gesteld, en in het kader van het misdrijf het DNA-profiel is verwerkt,
 - b. twintig jaar nadat een einduitspraak als bedoeld in artikel 1, onder g, is gedaan in verband met een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van zes jaar of meer is gesteld, en in het kader van het misdrijf het DNA-profiel is verwerkt,
 - c. tachtig jaar nadat een einduitspraak als bedoeld in artikel 1, onder g, is gedaan in verband met een misdrijf dat op grond van artikel 70, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht niet aan verjaring

onderhevig is, en in het kader van het misdrijf het DNA-profiel is verwerkt, dan wel

d. terstond na het overlijden van betrokkene.

2. De in het eerste lid, onder a, b en c, genoemde termijnen belopen zes, tien, respectievelijk twintig jaar indien de gewezen verdachte ten tijde van het begaan van het feit waarop de rechterlijke uitspraak betrekking heeft de leeftijd van achttien jaren nog niet had bereikt.

3. Artikel 18, derde tot en met zesde lid, zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat het DNA-profiel van een gewezen verdachte die in een andere strafzaak verdachte of veroordeelde wegens een misdrijf als bedoeld in de artikelen 240b tot en met 250 van het Wetboek van Strafrecht is, overeenkomstig artikel 18, zevende lid, wordt vernietigd.

Artikel 18b

1. Het instituut vernietigt het DNA-profiel van een overleden slachtoffer:

a. twaalf jaar na vastlegging in de DNA-databank indien betrokkene is overleden als gevolg van of is betrokken bij een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van minder dan zes jaar is gesteld, dan wel

b. twintig jaar na vastlegging in de DNA-databank indien betrokkene is overleden als gevolg van of is betrokken bij een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van zes jaar of meer is gesteld.

c. tachtig jaar na vastlegging in de DNA-databank indien betrokkene is overleden als gevolg van een misdrijf dat op grond van artikel 70, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht niet aan verjaring onderhevig is.

2. Het instituut vernietigt het DNA-profiel van een vermist persoon overeenkomstig de termijnen, genoemd in het eerste lid, of zodra de persoon niet langer vermist is.

3. Het instituut vernietigt het DNA-profiel van een onbekende verdachte overeenkomstig de termijnen, genoemd in het eerste lid.

Artikel 18c

1. Het instituut vernietigt met het DNA-profiel, bedoeld in de artikelen 18, 18a en 18b, tevens de daarbij behorende gegevens, bedoeld in artikel 6, het celmateriaal waaruit het DNA-profiel is verkregen, alsmede het afschrift van het verslag, bedoeld in artikel 10, derde lid, onder b.
2. Artikel 13, vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. De Justitiële Informatiedienst verstrekt de informatie die deze dienst ingevolge artikel 8 van het Besluit identiteitsvaststelling verdachten en veroordeelden van het openbaar ministerie heeft verkregen, aan het instituut, voor zover die informatie nodig is om te kunnen voldoen aan de artikelen 18 en 18a. Het openbaar ministerie verstrekt het instituut de informatie die nodig is om te kunnen voldoen aan artikel 18b.

ARTIKEL II

Het Besluit identiteitsvaststelling verdachten en veroordeelden wordt als volgt gewijzigd:

A

Onder vervanging van de punt aan het slot van artikel 1, onder b, door een puntkomma, worden twee onderdelen toegevoegd, luidende:

- c. gewezen verdachte: een persoon die bij onherroepelijke einduitspraak is vrijgesproken voor een opzettelijk begaan misdrijf dat de dood van een ander ten gevolge heeft, dan wel daarvoor is ontslagen van alle rechtsvervolging zonder dat daarbij een maatregel als bedoeld in artikel 37, 37a juncto 37b of 38, 38m of 77s van het Wetboek van Strafrecht is opgelegd;
- d. onbekende verdachte: de verdachte, bedoeld in artikel 27, eerste lid, van de wet van wie in het kader van het strafbare feit celmateriaal in beslag genomen is of veilig gesteld is.

B

Artikel 5 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het derde lid wordt “een vrijspraak” vervangen door: een onherroepelijke vrijspraak.
2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
5. In afwijking van het eerste en tweede lid wordt van het vernietigen van de in deze leden bedoelde gegevens afgezien indien degene wiens gegevens het betreft, een gewezen verdachte is die niet eerder voor hetzelfde feit in een herzieningsprocedure als bedoeld in Titel VIII van het Derde Boek van de wet is vrijgesproken of ontslagen van alle rechtsvervolgning.

C

Artikel 6 komt te luiden:

Artikel 6

1. De gegevens, bedoeld in artikel 2, van verdachten en veroordeelden wegens misdrijven worden vernietigd:
 - a. twintig jaar nadat een einduitspraak als bedoeld in de artikelen 351 en 352, tweede lid, van de wet is gedaan in verband met een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van minder dan zes jaar is gesteld, en in het kader van het misdrijf de gegevens zijn verwerkt of nadat een strafbeschikking wegens het misdrijf onherroepelijk is geworden, dan wel twaalf jaar na het overlijden van de betrokkene,
 - b. dertig jaar nadat een einduitspraak als bedoeld in de artikelen 351 en 352, tweede lid, van de wet is gedaan in verband met een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van zes jaar of meer is gesteld, en in het kader van het misdrijf de gegevens zijn verwerkt of nadat een strafbeschikking wegens het misdrijf onherroepelijk is geworden, dan wel twintig jaar na het overlijden van de betrokkene, of
 - c. na het vervallen van het recht tot strafvordering door verjaring.

2. De termijn van dertig jaar, genoemd in het eerste lid, wordt met twintig jaar verlengd indien de duur van de opgelegde gevangenisstraf of vrijheidsbenemende maatregel langer is dan twintig jaar. Indien de opgelegde gevangenisstraf levenslang is of de vrijheidsbenemende maatregel de duur van veertig jaar overstijgt, worden de gegevens na tachtig jaar vernietigd.

3. De termijn van twintig en dertig jaar, genoemd in het eerste lid, wordt overeenkomstig het vierde en vijfde lid verlengd indien tegen de betrokkene

a. een einduitspraak als bedoeld in de artikelen 351 of 352, tweede lid, van de wet in verband met een ander misdrijf is gedaan,

b. een einduitspraak als bedoeld in artikel 1, onder c, in verband met een ander misdrijf is gedaan, of

c. een strafbeschikking in verband met een ander misdrijf onherroepelijk is geworden.

4. In geval van een einduitspraak als bedoeld in het derde lid, onder a, die een veroordeling of een ontslag van alle rechtsvervolging waarbij een maatregel als bedoeld in artikel 37, 37a juncto 37b of 38, 38m of 77s van het Wetboek van Strafrecht is opgelegd, inhoudt, en in geval van een strafbeschikking als bedoeld in het derde lid, onder c, worden de gegevens vernietigd twintig dan wel dertig jaar nadat de uitspraak in verband met dat andere misdrijf is gedaan of de strafbeschikking in verband met dat andere misdrijf onherroepelijk is geworden, al naar gelang op het misdrijf naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf is gesteld van minder dan zes jaar dan wel van zes jaar of meer.

5. In geval van een einduitspraak als bedoeld in het derde lid, onder b, worden de gegevens vernietigd twaalf dan wel twintig jaar nadat de uitspraak in verband met dat andere misdrijf is gedaan, al naar gelang op het misdrijf naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf is gesteld van minder dan zes jaar dan wel van zes jaar of meer.

6. Het derde tot en met vijfde lid zijn niet van toepassing in het geval dat op het moment van de einduitspraak dan wel strafbeschikking in verband met het andere misdrijf de nog resterende termijn op grond van het eerste lid langer is dan de termijn op grond van het derde tot en met vijfde lid.

7. In afwijking van het eerste tot en met zesde lid, worden de gegevens, bedoeld in artikel 2, van een verdachte of veroordeelde wegens een misdrijf als bedoeld in de artikelen 240b tot en met 250 van het Wetboek van Strafrecht na tachtig jaar vernietigd.

D

Na artikel 6 worden twee artikelen ingevoegd die luiden:

Artikel 6a

1. De gegevens, bedoeld in artikel 2, van een gewezen verdachte, worden vernietigd:
 - a. twaalf jaar nadat een einduitspraak als bedoeld in artikel 1, onder c, is gedaan in verband met een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van minder dan zes jaar is gesteld, en in het kader van het misdrijf de gegevens zijn verwerkt,
 - b. twintig jaar nadat een einduitspraak als bedoeld in artikel 1, onder c, is gedaan in verband met een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van zes jaar of meer is gesteld, en in het kader van het misdrijf de gegevens zijn verwerkt,
 - c. tachtig jaar nadat een einduitspraak als bedoeld in artikel 1, onder c, is gedaan in verband met een misdrijf dat op grond van artikel 70, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht niet aan verjaring onderhevig is, en in het kader van het misdrijf de gegevens zijn verwerkt, dan wel
 - d. terstond na het overlijden van betrokkene.
2. De in het eerste lid, onder a, b en c, genoemde termijnen belopen zes, tien, respectievelijk twintig jaar indien de gewezen verdachte ten tijde van het begaan van het feit waarop de rechterlijke uitspraak betrekking heeft de leeftijd van achttien jaren nog niet had bereikt.
3. Artikel 6, derde tot en met zesde lid, zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de gegevens van een gewezen verdachte die in een andere strafzaak verdachte of veroordeelde wegens een misdrijf als bedoeld in de artikelen 240b tot en met 250

van het Wetboek van Strafrecht is, overeenkomstig artikel 6, zevende lid, worden vernietigd.

Artikel 6b

1. De Justitiële Informatiedienst houdt aantekening van iedere vernietiging ingevolge de artikelen 6 en 6a.
2. Een strafrechtsketennummer dat is vernietigd, wordt niet opnieuw aan een verdachte toegekend.

E

In artikel 7, eerste lid, onder a en b, wordt “een strafbeschikking wegens een overtreding volledig ten uitvoer is gelegd” telkens vervangen door: een strafbeschikking wegens een overtreding onherroepelijk is geworden.

F

Artikel 9 komt te luiden:

Artikel 9

1. De databank waarin de vingerafdrukken die overeenkomstig de wet zijn afgenomen, worden verwerkt, bevat slechts de vingerafdrukken van:
 - a. overleden slachtoffers van misdrijven,
 - b. onbekende verdachten,
 - c. verdachten,
 - d. gewezen verdachten,
 - e. veroordeelden.
2. De vingerafdrukken die in de databank zijn vastgelegd, kunnen onderling vergeleken worden.
3. In afwijking van het tweede lid worden de in de databank vastgelegde vingerafdrukken van gewezen verdachten uitsluitend vergeleken met de vingerafdrukken van onbekende verdachten, indien
 - a. de vergelijking plaatsvindt met het oog op de herziening ten nadele, bedoeld in artikel 482a van de wet,

- b. de officier van justitie of de rechter-commissaris opdracht tot de vergelijking heeft gegeven, en
- c. de vingerafdrukken van de onbekende verdachten in verband staan met de strafzaak waarin de gewezen verdachte is vrijgesproken of ontslagen van alle rechtsvervolgning.

4. In geval van toepassing van het derde lid geeft de officier van justitie of de rechter-commissaris die de opdracht tot de vergelijking heeft gegeven, de gewezen verdachte, zodra het belang van het onderzoek dat toelaat, schriftelijk kennis van de uitslag van het onderzoek.

5. Indien een verdachte of veroordeelde wiens vingerafdrukken in de databank zijn opgenomen, in een andere strafzaak gewezen verdachte wordt, is het derde lid niet van toepassing gedurende de termijn, genoemd in artikel 6, eerste tot en met vierde en zevende lid. De Justitiële Informatiedienst verstrekt de informatie die nodig is om aan dit artikellid te kunnen voldoen.

6. Indien een gewezen verdachte wiens vingerafdrukken in de databank zijn opgenomen in een andere strafzaak verdachte of veroordeelde wordt, is het derde lid niet van toepassing gedurende de termijn, genoemd in artikel 6a, tweede lid, juncto artikel 6, vierde lid, een en ander indien en vanaf het moment dat in de andere strafzaak van betrokkene vingerafdrukken worden afgenomen op grond van artikel 55c van de wet. Het openbaar ministerie verstrekt de informatie die hiervoor nodig is en stelt de betrokkene op de hoogte.

G

Na artikel 9 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 9a

1. Op het verwerken van de vingerafdrukken, bedoeld in artikel 2, onder h, van degene die niet langer als een verdachte van een strafbaar feit kan worden aangemerkt, of van degene die met goed gevolg een project als bedoeld in artikel 77e, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht heeft afgerond, is artikel 5 van overeenkomstige toepassing.

2. Op het verwerken van de vingerafdrukken, bedoeld in artikel 2, onder h, van een verdachte of veroordeelde, zijn de artikelen 6 en 7 van overeenkomstige toepassing.
3. Op het verwerken van de vingerafdrukken, bedoeld in artikel 2, onder h, van een gewezen verdachte, is artikel 6a van overeenkomstige toepassing.
4. De vingerafdrukken van een overleden slachtoffer van een misdrijf worden vernietigd:
 - a. twaalf jaar na verwerking bij een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid, van de wet waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van minder dan zes jaar is gesteld, dan wel
 - b. twintig jaar na verwerking bij een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van zes jaar of meer is gesteld.
 - c. tachtig jaar na verwerking bij een misdrijf dat op grond van artikel 70, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht niet aan verjaring onderhevig is.
5. De vingerafdrukken van een onbekende verdachte worden overeenkomstig de termijnen, genoemd in het vierde lid, vernietigd.
6. Met de vingerafdrukken, bedoeld in het eerste tot en met vijfde lid, worden tevens de daarbij behorende identificerende persoonsgegevens vernietigd.
7. Artikel 6b, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing.
8. De Justitiële Informatiedienst verstrekt de informatie, bedoeld in artikel 8, aan het Korps landelijke politiediensten, voor zover die informatie nodig is om te kunnen voldoen aan het eerste tot en met derde lid. Het openbaar ministerie verstrekt de informatie die nodig is om te kunnen voldoen aan het vierde en vijfde lid.

ARTIKEL III

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

NOTA VAN TOELICHTING

1. Algemeen

1.1 Inleiding

In de memorie van toelichting bij het voorstel van wet tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met de invoering van een regeling betreffende herziening ten nadele van een gewezen verdachte (Wet herziening ten nadele) (verder: wetsvoorstel herziening ten nadele) is aangekondigd dat met het oog op de herziening ten nadele op grond van een novum regels zullen worden gesteld voor het verwerken van celmateriaal en DNA-profielen (verder: DNA-gegevens) en vingerafdrukken van personen die zijn vrijgesproken of ontslagen van alle rechtsvervolging¹ (Kamerstukken II 2008/09, 32 044, nr. 3, blz. 25-28). Het bewaren van deze gegevens is nodig om in voorkomende gevallen een herziening ten nadele op grond van een novum mogelijk te maken (zie paragraaf 1.2). De grote lijnen van de regeling zijn in de memorie van toelichting bij dat wetsvoorstel (t.a.p.) beschreven. Dit besluit voorziet in deze regeling door het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken (verder: DNA-Besluit) en het Besluit identiteitsvaststelling verdachten en veroordeelden (verder: Besluit ID-vaststelling) zodanig aan te passen dat in die besluiten regels worden gesteld voor de verwerking van DNA-gegevens respectievelijk vingerafdrukken van personen die zijn vrijgesproken. In lijn met hetgeen daarover in de kamerstukken is gezegd, is de in dit besluit voorziene regeling aan stringente voorwaarden gebonden.

Daarnaast behelst dit besluit de aanpassing van de bewaartermijnen die gelden voor de DNA-gegevens en vingerafdrukken van overleden slachtoffers, vermiste personen en onbekende verdachten aan de Wet van 15 november 2012 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de aanpassing van de regeling van de vervolgingsverjaring (Stb. 572).

¹ In het vervolg zal waar gesproken wordt van vrijspraak of vrijgesproken persoon, ook telkens ontslag van alle rechtsvervolging respectievelijk persoon die is ontslagen van alle rechtsvervolging worden bedoeld.

Kern van deze aanpassing is dat de thans geldende bewaartermijn van tachtig jaar gaat gelden voor alle misdrijven die niet verjaren, waaronder de misdrijven die als gevolg van de genoemde wet niet langer verjaren. Omdat deze aanpassing beperkt van aard is, wordt zij in paragraaf 2 - in de toelichting op artikel I, onder G - belicht.

Paragraaf 1 van deze nota van toelichting staat verder in het teken van de wijzigingen die bij dit besluit worden aangebracht in de bewaartermijnen van de DNA-gegevens en vingerafdrukken als gevolg van het wetsvoorstel herziening ten nadele. In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op de inhoud van dat wetsvoorstel en de noodzaak om DNA-gegevens en vingerafdrukken van gewezen verdachten te bewaren (1.2), de contouren van de regeling (1.3) en de verhouding van de regeling tot het recht op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (1.4). Daarna volgt in paragraaf 2 een artikelsgewijze toelichting.

1.2 Het wetsvoorstel herziening ten nadele en de noodzaak om DNA-gegevens en vingerafdrukken van gewezen verdachten te bewaren

Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel herziening ten nadele zal in het Wetboek van Strafvordering (Sv) een regeling worden opgenomen die het onder nadere, stringente voorwaarden mogelijk maakt een onherroepelijke vrijspraak te herzien. Herziening ten nadele kan echter niet meer plaatsvinden wanneer het recht tot strafvordering voor het strafbare feit waarop de herzieningsaanvraag betrekking heeft, is verjaard of wanneer de gewezen verdachte is overleden (artikel 482b, derde lid, onder b, Sv). Deze begrenzing is, naar hieronder in de toelichting nog zal worden uiteengezet, ook voor dit besluit van belang.

Herziening ten nadele is mogelijk als op grond van een nieuw gegeven het ernstige vermoeden rijst dat de gewezen verdachte zou zijn veroordeeld voor een opzettelijk begaan misdrijf dat de dood van een ander ten gevolge heeft (artikel 482a, aanhef en onder a, Sv). Deze grond voor herziening, die wordt aangeduid als een novum, kan voortvloeien uit een geloofwaardige bekentenis van de gewezen verdachte of diens medeverdachte, dan wel uit de resultaten van technisch onderzoek, waaronder DNA-onderzoek. Voor een novum dat uit de resultaten van technisch onderzoek voortvloeit is het

van belang dat de DNA-gegevens en vingerafdrukken van de gewezen verdachte die in de afgesloten strafzaak zijn verzameld, worden bewaard. Tot de inwerkingtreding van dit besluit gold op grond van het DNA-Besluit en het Besluit ID-vaststelling onverkort de regel dat DNA-gegevens en vingerafdrukken van vrijgesproken personen worden vernietigd. Het is noodzakelijk en wenselijk om deze regel – door dit besluit – te nuanceren, omdat, zoals hiervoor reeds is aangegeven, vrijspraken als gevolg van het wetsvoorstel herziening ten nadele – onder nadere voorwaarden – kunnen worden herzien en DNA-gegevens en vingerafdrukken in voorkomende gevallen nodig kunnen zijn om te kunnen vaststellen of er sprake is van een novum. Die noodzaak bestaat met name in het geval dat er een nieuwe onderzoekstechniek beschikbaar komt waarmee het lichaams materiaal van de gewezen verdachte of oud sporenmateriaal opnieuw kan worden onderzocht. Als bijvoorbeeld het DNA-profiel van een spoor door nieuwe technieken aan de hand van meer kenmerken en nauwkeuriger kan worden vastgesteld dan ten tijde van de strafzaak mogelijk was, en justitie het opnieuw vastgestelde profiel wil laten vergelijken met het DNA-profiel van de eerder in de strafzaak vrijgesproken persoon, is op dat moment van een nieuwe verdenking jegens deze persoon geen sprake. Omdat er geen verdenking op deze persoon rust, biedt het Wetboek van Strafvordering in die situatie geen grond om van die persoon gedwongen celmateriaal af te nemen, terwijl de beschikbaarheid van zijn celmateriaal wel van belang is om te kunnen beoordelen of het zinvol is een herzieningsaanvraag vanwege een novum in te dienen.

Een tweede geval waarin het DNA- materiaal of de vingerafdrukken van de gewezen verdachte nodig kunnen zijn, is de situatie waarin nieuw sporenmateriaal in verband met de oude strafzaak voorhanden komt, dit aan technisch onderzoek wordt onderworpen en men de door dit onderzoek aan het sporenmateriaal ontleende DNA- materiaal of vingerafdrukken wil vergelijken met het DNA- materiaal of de vingerafdrukken van de vrijgesproken persoon. Een dergelijk geval kan zich bijvoorbeeld voordoen in de situatie waarin na de onherroepelijke vrijspraak door een tip alsnog het moordwapen wordt gevonden en DNA- materiaal of een vingerafdruk kan worden veiliggesteld. Ook in die situatie hoeft ten opzichte van een eerder in de strafzaak vrijgesproken persoon nog geen nieuwe verdenking te bestaan. Ook hier kent het Wetboek van Strafvordering geen grondslag om zijn DNA-

materiaal of vingerafdrukken af te nemen. Door de DNA-gegevens en vingerafdrukken van gewezen verdachten niet te vernietigen, maar met het oog op een mogelijke herziening ten nadele te bewaren, kan in de twee beschreven situaties worden beoordeeld of zich een novum voordoet.

In de memorie van toelichting op het wetsvoorstel herziening ten nadele (Kamerstukken II 2008/09, 32 044, nr. 3, blz. 26-27) is aan de orde gekomen of het – als alternatief voor het bewaren van de besproken gegevens – niet de voorkeur zou verdienen om celmateriaal en vingerafdrukken van de gewezen verdachte af te nemen wanneer daar aanleiding toe is. In dit verband is gewezen op de procedure van artikel 482c Sv, volgens welke opsporingsbevoegdheden - waaronder het afnemen van celmateriaal en vingerafdrukken – jegens een gewezen verdachte kunnen worden ingezet wanneer er ernstig rekening mee moet worden gehouden dat een herzieningsaanvraag gegrond zal worden geacht. Dit is - zoals in de kamerstukken en ook in de twee hiervoor beschreven gevallen aan de orde is gekomen - geen werkbaar alternatief omdat de vingerafdrukken en de DNA-gegevens van de gewezen verdachte in voorkomende gevallen benodigd zijn om te kunnen komen tot het oordeel dat er ernstig rekening moet worden gehouden dat in de zaak tegen deze gewezen verdachte van een novum sprake is. In een dergelijk geval biedt de regeling van artikel 482c Sv dus geen soelaas omdat de eerdergenoemde drempel (ernstig rekening moeten houden met een novum) voor toepassing van bevoegdheden tegen de gewezen verdachte niet wordt gehaald. Het verlagen van deze drempel is evenmin een alternatief, omdat het juist wenselijk is dat alleen dwangmiddelen tegen gewezen verdachten mogen worden ingezet wanneer er al ernstig rekening mee moet worden gehouden dat sprake is van een novum. Het afnemen van celmateriaal of vingerafdrukken zonder dat een nieuwe verdenking tegen de gewezen verdachte bestaat, zou – vanwege de inbreuk op de lichamelijke integriteit en de kans dat als er geen ‘match’ is deze inbreuk achteraf nodeloos is gemaakt – aanmerkelijk ingrijpender zijn dan het van meet af aan onder stringente voorwaarden bewaren van de gegevens. Bovendien verhoudt een dergelijke inbreuk zich niet tot het algemeen aanvaarde uitgangspunt dat het niet gerechtvaardigd is ten aanzien van een persoon op wie geen verdenking rust of die niet is veroordeeld, een strafvorderlijk dwangmiddel

toe te passen. Ten opzichte van hem bestaat voor het aanwenden van een dwangmiddel geen grondslag en legitimatie. Het Wetboek van Strafvordering biedt in gewone strafzaken geen grondslag om van een persoon die geen verdachte is, gedwongen celmateriaal voor een DNA-onderzoek of vingerafdrukken af te nemen.

1.3 De contouren van de regeling

Dit besluit bevat stringente regels voor het verwerken van de DNA-gegevens en vingerafdrukken van vrijgesproken personen:

- De DNA-gegevens en vingerafdrukken worden slechts verwerkt bij vrijspraken die op grond van een novum kunnen worden herzien. Dat zijn vrijspraken die betrekking hebben op opzettelijk begane misdrijven die de dood van een ander ten gevolge hebben.
- De DNA-gegevens en vingerafdrukken worden uitsluitend bewaard en gebruikt met het oog op een eventuele herziening ten nadele. De DNA-gegevens en vingerafdrukken mogen niet voor een ander doel gebruikt worden en met name mogen zij niet gebruikt worden voor de voorkoming, opsporing, vervolging en berechting van andere strafbare feiten dan die waarvoor de gewezen verdachte is vrijgesproken. Aan dit uitgangspunt wordt uitvoering gegeven door de DNA-gegevens en vingerafdrukken van gewezen verdachten in de desbetreffende databanken af te schermen. Voor meer achtergrondinformatie over dit aspect van de regeling wordt verwezen naar de toelichting in paragraaf 2 op artikel I, onder C.
- Onderzoek van DNA-gegevens en vingerafdrukken van gewezen verdachte kan alleen plaatsvinden in opdracht van de officier van justitie of de rechter-commissaris.
- Omdat de herzieningsprocedure ten nadele niet langer kan plaatsvinden wanneer het recht tot strafvordering is verjaard (zie hierboven), is voorzien in bewaartermijnen, die aansluiten bij de verjaringstermijnen. Daarmee is ook gewaarborgd dat de bewaartermijnen in verhouding staan tot de ernst van het feit waarop de strafzaak ziet. Voor gewezen verdachten die ten tijde van het begaan van het feit minderjarig waren gelden daarbij kortere bewaartermijnen dan voor volwassenen, omdat ook in de regeling

- van de vervolgingsverjaring uitgangspunt is dat bij door minderjarigen begane misdrijven de verjaringstermijnen korter zijn.
- Wanneer een onderzoek met de DNA-gegevens en vingerafdrukken van de gewezen verdachte plaatsvindt, wordt de gewezen verdachte, zodra het belang van het onderzoek dat toelaat, schriftelijk kennis van de uitslag van het onderzoek.

In de praktijk zal de regeling als volgt uitwerken. Wanneer een verdachte wordt vrijgesproken van een opzettelijk begane misdrijf dat de dood van een ander ten gevolge heeft, worden diens vingerafdrukken en DNA-gegevens niet langer vernietigd, maar blijven die gegevens bewaard. Het betreft enkel vingerafdrukken en DNA-gegevens die al zijn verwerkt in een eerdere fase van de strafzaak die leidde tot de vrijspraak. Er wordt dus geen materiaal afgenomen na de vrijspraak. De beheerder van de vingerafdrukkendatabank – het Korps landelijke politiediensten (verder: KLPD) - en de beheerder van de DNA-databank - het Nederlands Forensisch Instituut (verder: NFI) - worden van elke vrijspraak voor de genoemde categorie misdrijven op de hoogte gesteld door de Justitiële Informatiedienst. De vingerafdrukken en de DNA-gegevens van de gewezen verdachte worden vanaf de vrijspraak “afgeschermd” bewaard, zodat zij niet langer met andere gegevens in de databanken kunnen worden vergeleken. Wanneer de officier van justitie of rechter-commissaris daartoe opdracht geeft (en alleen dan), vergelijkt het KLPD of het NFI de vingerafdrukken respectievelijk DNA-profielen van een gewezen verdachte met de vingerafdrukken respectievelijk het DNA-profiel van een onbekende verdachte (spoor) dat in verband staat met de strafzaak waarin de gewezen verdachte is vrijgesproken. De vergelijking vindt slechts plaats met het oog op een herziening ten nadele ten aanzien van de gewezen verdachte. Voor andere strafbare feiten dan opzettelijk begane misdrijven die de dood van een ander ten gevolge hebben, blijft de regel gelden dat de gegevens bij een vrijspraak daarvoor worden vernietigd.

Op de regel dat het DNA-profiel en de vingerafdrukken van de gewezen verdachte afgeschermd worden bewaard, wordt in het bij dit besluit aangepaste artikel 14 van het DNA-Besluit (artikel I, onder C) en artikel 9 van het Besluit ID-vaststelling (artikel II, onder F) één uitzondering

gemaakt. Het gaat hier om de situatie waarin de gewezen verdachte van wie vingerafdrukken en DNA-gegevens in de desbetreffende databanken zijn opgeslagen, in een andere zaak verdachte wordt, en zijn vingerafdrukken en DNA-gegevens in die andere zaak benodigd zijn. In dat geval mogen zijn bewaarde vingerafdrukken en celmateriaal – indien aan de in artikel 14, negende lid, genoemde voorwaarden is voldaan - in die andere strafzaak worden gebruikt en hoeven niet opnieuw vingerafdrukken of celmateriaal te worden afgenomen. Hierdoor kan een onnodige inbreuk op zijn lichamelijke integriteit worden voorkomen.

De bewaartermijnen die gelden voor het DNA-profiel en de vingerafdrukken van de gewezen verdachte sluiten aan bij de verjaringstermijnen, omdat een aanvraag tot herziening ten nadele slechts mogelijk is zolang de feiten nog niet zijn verjaard. Dit betekent dat een bewaartermijn van twaalf, twintig dan wel tachtig jaar geldt, afhankelijk van de hoogte van de maximale gevangenisstraf die op het misdrijf is gesteld. Voor gewezen verdachten die ten tijde van het begaan van het feit minderjarig waren gelden kortere bewaartermijnen van zes, tien en twintig jaar. In de toelichting op artikel I, onder G zal nader worden ingegaan op de bewaartermijnen en de overwegingen die aan het bepalen van die termijnen ten grondslag hebben gelegen. Na afloop van de bewaartermijnen worden de vingerafdrukken en DNA-gegevens vernietigd. De Justitiële Informatiedienst en het openbaar ministerie verschaffen de beheerders van de vingerafdrukkendatabank en de DNA-databank de informatie die nodig is om de bewaarregeling te kunnen uitvoeren.

1.4 Verhouding tot het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Het bewaren van DNA-gegevens en vingerafdrukken van gewezen verdachten vormt een beperking op het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, vastgelegd in artikel 10 van de Grondwet, artikel 8 van het EVRM en artikel 17 van het IVBPR. Deze artikelen laten beperkingen op dit recht toe, mits die bij of krachtens de wet zijn voorzien, daarmee een legitiem doel wordt nagestreefd en de beperkingen noodzakelijk zijn in een democratische samenleving. Dit besluit voldoet aan deze eisen. In paragraaf 1.2 is op de noodzaak van de regeling ingegaan. De noodzaak van de

regeling bestaat hierin dat DNA-gegevens en vingerafdrukken van de gewezen verdachte in voorkomende gevallen benodigd zijn om een technisch onderzoek te kunnen verrichten naar de vraag of sprake is van een novum, terwijl mogelijke alternatieven voor het bewaren van deze gegevens om redenen die in die paragraaf zijn aangegeven ingrijpender zouden zijn, en dus geen alternatief vormen.

Voor de inbreuk op het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, die met het bewaren van DNA-gegevens en vingerafdrukken is gegeven, geeft het Wetboek van Strafvordering de wettelijke basis. In de artikelen 55c, 151a en 195a Sv is namelijk bepaald dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld over het verwerken van deze gegevens. Onder het "verwerken" van deze gegevens wordt conform artikel 1 van de Wet bescherming persoonsgegevens onder andere het opslaan, bewaren, gebruiken en vernietigen van deze gegevens verstaan. Met de in dit besluit opgenomen, stringente bewaarregels is invulling gegeven aan de bij algemene maatregel van bestuur te stellen regels.

Relevant voor de proportionaliteit van de regeling is het arrest S. en Marper tegen het Verenigd Koninkrijk (EHRM (Grote Kamer) 4 december 2008, appl.nrs. 30 576/04 en 30 566/04) waarin het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) oordeelde dat het bewaren van vingerafdrukken en DNA-gegevens een inbreuk inhoudt op het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, zoals neergelegd in artikel 8, eerste lid, EVRM. Een dergelijke inbreuk is slechts toegestaan indien deze kan worden gerechtvaardigd op grond van artikel 8, tweede lid, EVRM. Dat is het geval wanneer het bewaren van de desbetreffende gegevens bij wet is voorzien, een legitiem doel dient en noodzakelijk is in een democratische samenleving. Een en ander betekent onder meer dat een regeling voor het bewaren van DNA-gegevens en vingerafdrukken proportioneel moet zijn. Dat gold volgens het EHRM niet voor de in het arrest centraal staande, vroegere bewaarregeling van Engeland en Wales. Die regeling voorzag in het ongelimiteerd bewaren van vingerafdrukken en DNA-gegevens van elke vrijgesproken persoon, voor elk strafbaar feit, terwijl deze gegevens ongelimiteerd voor de opsporing in andere strafzaken konden worden gebruikt. Voor het gebruik in andere strafzaken was die regeling zelfs bedoeld. Het geheel van deze kenmerken van de regeling, die ieder

afzonderlijk al ruim waren, bracht het EHRM tot het oordeel dat zij niet proportioneel was, en dat de inbreuk die met het bewaren van de gegevens op het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer wordt gemaakt, niet kon worden gerechtvaardigd (rechtsoverwegingen 119 en 125).

Doordat de hierboven in paragraaf 1.3 beschreven bewaarregels van dit besluit veel strenger zijn, blijft dit besluit ruimschoots binnen de grenzen van artikel 8 EVRM. In de regeling van dit besluit kunnen de bewaarde gegevens, anders dan in de regeling die in het arrest centraal stond, niet voor het opsporen van andere strafbare feiten worden gebruikt. Zij kunnen uitsluitend voor een eventuele herziening ten nadele worden gebruikt en worden daartoe in de DNA-databank en de databank voor vingerafdrukken afgeschermd. Bovendien worden de gegevens alleen bewaard in geval van vrijspraken voor opzettelijk begane misdrijven met een dodelijke afloop, en dus niet, zoals in de regeling die in het arrest centraal stond, bij alle strafbare feiten. Ten slotte zijn de bewaartermijnen van twaalf, twintig of tachtig jaar weliswaar ruim, maar niet ongelimiteerd, zoals in de regeling die in het arrest centraal stond. Bovendien worden voor de gegevens van personen die ten tijde van het begaan van het feit waarvan zij zijn vrijgesproken, minderjarig waren, kortere bewaartermijnen van zes, tien en twintig jaar gehanteerd. Ook door deze kortere bewaartermijnen wordt in ruime mate aan het Marper-arrest voldaan. In het arrest overweegt het EHRM dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan de bescherming van minderjarigen tegen schade die het gevolg kan zijn van het bewaren van hun gegevens na een vrijspraak (rechtsoverweging 124). Deze bijzondere aandacht heeft in dit besluit in kortere bewaartermijnen geresulteerd. Ook is in het verband van de bijzondere aandacht die minderjarigen toekomt van belang dat de gegevens van minderjarigen die zijn vrijgesproken alleen kunnen worden gebruikt voor herziening ten nadele. Vrijgesproken minderjarigen zullen dus niet louter als gevolg van het bewaard zijn van hun gegevens met andere strafbare feiten in verband kunnen worden gebracht.

Op basis van het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de bij dit besluit vastgestelde bewaartermijnen van DNA-gegevens en vingerafdrukken ook voldoen aan de eisen van de artikelen 10 en 11 van de Wet bescherming persoonsgegevens, in welke artikelen is bepaald dat persoonsgegevens niet voor een ander doel mogen worden verwerkt dan

waarvoor zij zijn verkregen en niet langer mogen worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkene te identificeren, dan noodzakelijk is voor de verwerking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt. Zoals hierboven blijkt is ook tegemoetgekomen aan de opmerkingen die het College bescherming persoonsgegevens eerder heeft gemaakt - over onder andere waarborgen ter beperking van het gebruik van bewaarde gegevens - in haar advies van 31 maart 2009 betreffende gegevensopslag in verband met de herziening ten nadele (zie nader Kamerstukken II 2008/09, 32 044, nr. 3, blz. 25-28). Voor een nadere toelichting op de bewaartermijnen verwijst ik naar hetgeen daarover hierboven is opgemerkt in paragraaf 1.3 en naar de toelichting op het nieuwe artikel 18a van het DNA-Besluit (zie artikel I, onder G).

2. Artikelsgewijze toelichting

Artikel I, onder A

Met de inwerkingtreding van artikel I, onder A, van dit Besluit vervalt artikel 1, tweede lid, van het DNA-Besluit, omdat de term “veroordeling” met het – ingevolge dit besluit - vervallen van artikel 6, tweede lid, tweede volzin en artikel 18, tiende lid (oud), niet langer wordt gebezigd in het DNA-Besluit.

Artikel I, onder A, voegt daarnaast aan artikel 1 van het DNA-Besluit in een nieuw onderdeel g een definitie van het begrip “gewezen verdachte” toe. Deze definitie is van belang omdat bij artikel I, onder C, E en G, in de artikelen 14, 16 en 18a van het DNA-Besluit regels worden gesteld voor de opslag en het gebruik van DNA-gegevens van de gewezen verdachte. De gegeven definitie van “gewezen verdachte” beperkt de categorie van personen die onder het bereik van deze regeling vallen tot personen die zijn vrijgesproken van een opzettelijk begaan misdrijf dat de dood van een ander ten gevolge heeft. De reden daarvan is dat herziening ten nadele op grond van een novum volgens artikel 482a Sv alleen mogelijk is als uit een nieuw gegeven het ernstige vermoeden voortvloeit dat de gewezen verdachte zou zijn veroordeeld voor een opzettelijk begaan misdrijf dat dood van een ander ten gevolge heeft (vgl. paragraaf 1.3, eerste gedachtestreepje).

Onder de definitie van “gewezen verdachte” valt ook de persoon die is ontslagen van alle rechtsvervolging wegens een opzettelijk begaan misdrijf dat de dood van een ander ten gevolge heeft. Ook in dat geval maakt artikel 482a Sv het immers mogelijk om tot herziening ten nadele op grond van een novum over te gaan. Hier is evenwel noodzakelijk om een categorie van ontslagen van alle rechtsvervolging buiten de definitie te laten vallen. Daarom valt onder de definitie van “gewezen verdachte” niet de persoon die is ontslagen van alle rechtsvervolging en aan wie daarbij een maatregel als voorzien in artikel 37, 37a juncto 37b of 38, 38m of 77s van het Wetboek van Strafrecht is opgelegd. De reden is dat deze persoon voor de toepassing van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden en voor de toepassing van het DNA-Besluit reeds onder de definitie van een veroordeelde valt (zie artikel 1, eerste lid, onder f, van het DNA-Besluit) en anders twee bewaarregelingen op diens DNA-gegevens van toepassing zouden zijn.

Artikel 1, onder B

Artikel 1, onder B, wijzigt artikel 6 van het DNA-Besluit. Op grond van artikel 6, eerste lid, van het DNA-besluit moeten in het centrale register van het NFI een aantal persoonsgegevens worden verwerkt van personen wier celmateriaal aan een DNA-onderzoek wordt onderworpen. Het tweede lid, eerste volzin, van dat artikel bevat de verplichting ook gegevens vast te leggen die van belang zijn in verband met het tijdstip waarop hun DNA-profiel uit de DNA-databank dient te worden verwijderd. Dit tijdstip vloeit voort uit de bewaartermijnen die gelden op grond van de artikelen 18 tot en met 18b van het DNA-Besluit.

Opdat het NFI aan de verplichting tot het vastleggen van deze gegevens kan voldoen, was in artikel 6, tweede lid, tweede volzin, bepaald dat het NFI door de Justitiële Informatiedienst in kennis wordt gesteld van veroordelingen die in kracht van gewijsde zijn gegaan in zaken waarin DNA-onderzoek heeft plaatsgevonden. Het opnemen van de informatieplicht voor de Justitiële Informatiedienst op deze plaats in het DNA-Besluit is bij nader inzien echter overbodig nu de plicht voor deze organisatie om het NFI de gegevens te verstrekken die van belang zijn voor het tijdstip van vernietiging van de DNA-gegevens ook al is vastgelegd in het nieuwe artikel

18c, derde lid (het oude artikel 18, twaalfde lid). Om die reden komt artikel 6, tweede lid, tweede volzin, te vervallen.

Artikel I, onder C

Artikel I, onder C, wijzigt artikel 14 van het DNA-besluit op een aantal punten. In de eerste plaats voegt dat artikelonderdeel in het vierde lid van dat artikel aan de opsomming van de personen wier DNA-gegevens bewaard worden in de DNA-databank, de gewezen verdachten toe. Door die toevoeging kunnen ook hun DNA-gegevens bewaard blijven. De motivering voor het bewaren van deze gegevens is gegeven in paragraaf 1.2. Zoals in paragraaf 1.3 uiteen is gezet, kunnen de DNA-profielen van gewezen verdachten uitsluitend in de DNA-databank voorkomen op grond van het feit dat de profielen al waren verwerkt in de eerdere fase van de strafzaak die tot de vrijspraak leidde. Dat blijkt ook uit de zinsnede “en in het kader van het misdrijf het DNA-profiel is verwerkt”, in het bij artikel I, onder G, ingevoegde, nieuwe artikel 18a, eerste lid.

In artikel 14, zevende lid (nieuw), van het DNA-Besluit wordt het uitgangspunt - zoals verwoord in paragraaf 1.3 - uitgewerkt, dat de DNA-gegevens van de gewezen verdachte uitsluitend mogen worden gebruikt met het oog op de herzieningsprocedure ten nadele van de gewezen verdachte. Zij mogen voor geen ander doel worden gebruikt en met name mogen zij niet gebruikt worden voor het voorkomen, opsporen, vervolgen en berechten van andere strafbare feiten dan het feit waarvoor de gewezen verdachte is vrijgesproken. De gegevens worden om die reden “afgeschermd” bewaard. Dit is in het nieuwe zevende lid uitgewerkt door te bepalen dat het DNA-profiel van de gewezen verdachte uitsluitend – en slechts in opdracht van de officier van justitie of de rechter commissaris – mag worden vergeleken met DNA-profielen van onbekende verdachten (DNA-sporenmateriaal) die in verband staan met de in een vrijspraak geëindigde strafzaak. Vergelijking met gegevens buiten het verband van die strafzaak is uitgesloten.

In paragraaf 1.2 zijn voorbeelden gegeven van gevallen waarin sprake is van een verband met de strafzaak. Te denken valt aan DNA-sporenmateriaal dat al onderdeel uitmaakte van de strafzaak en op basis van nieuwe DNA-

technieken opnieuw kan worden onderzocht of aan DNA-sporenmateriaal dat wordt aangetroffen op het inmiddels gevonden lichaam van het slachtoffer of dat wordt aangetroffen op het na de vrijspraak gevonden schietwapen waarvan de kogels overeen komen met de kogels die zijn gevonden in het lichaam van het slachtoffer.

De officier van justitie of rechter-commissaris kan slechts een opdracht geven tot de vergelijking van het DNA-profiel van de gewezen verdachte met een DNA-spoor indien aan de eisen van artikel 14, zevende lid, is voldaan. De officier van justitie of rechter-commissaris zal specifiek aangeven met DNA-profielen van welke onbekende verdachten het DNA-profiel van de gewezen verdachte vergeleken dient te worden.

Het kan voorkomen dat een gewezen verdachte reeds eerder in een andere zaak was aangemerkt als verdachte of veroordeelde. Artikel 14, achtste lid (nieuw), regelt hoe dan moet worden omgegaan met de afscherming van zijn DNA-profiel. Het DNA-profiel mag totdat de termijn, genoemd in artikel 18, eerste tot en met vierde en zevende lid, is verstreken, worden vergeleken met alle andere DNA-profielen in de DNA-databank. Als de termijn van de vrijspraak nog loopt wanneer de eerdere termijn in verband met de veroordeling is verstreken, dan volgt uit het zevende lid van artikel 14 dat gedurende die periode alleen afgeschermd gebruik toegestaan is. Na afloop van die periode wordt het DNA-profiel vernietigd. Zie voor meer achtergrondinformatie de toelichting op artikel I, onder F.

De Justitiële Informatiedienst verstrekt het NFI de informatie die nodig is om aan artikel 14, achtste lid (nieuw), te kunnen voldoen.

Het kan voorkomen dat jegens een gewezen verdachte naderhand een verdenking rijst in verband met een ander strafbaar feit dan het feit waarvoor hij eerder werd vrijgesproken. De regeling van artikel 14, negende lid (nieuw), beoogt dan een onnodige tweede afname van celmateriaal tegen te gaan. In het geval dat aan de voorwaarden van artikel 151a respectievelijk 195a Sv is voldaan en de (gewezen) verdachte daartoe schriftelijke toestemming geeft dan wel in het geval dat de officier van justitie of de rechter-commissaris in verband met de nieuwe zaak een bevel tot celafname zou hebben uitgevaardigd jegens de gewezen verdachte op grond van artikel 151b respectievelijk 195d Sv, dan mag het DNA-profiel

worden “vrijgegeven”. Dit betekent dat het DNA-profiel van de (gewezen) verdachte - anders dan in de periode daarvoor - mag worden vergeleken met alle andere DNA-profielen in de DNA-databank en wel gedurende de termijn, genoemd in artikel 18a, tweede lid, juncto artikel 18, vierde lid, of artikel 18a, derde lid. Het DNA-profiel mag met de andere DNA-profielen worden vergeleken vanaf het moment dat de schriftelijke toestemming is gegeven of de officier of rechter-commissaris – nadat aan alle vereisten van artikel 151b of 195d is voldaan – daartoe een bevel uitvaardigt, omdat vanaf dat moment zijn DNA-profiel ook afgenomen had kunnen worden. Zodra de betrokkene niet langer kan worden aangemerkt als een verdachte (artikel 16 juncto 17 DNA-Besluit) of zodra er twintig, dertig of tachtig jaar is verstreken sinds de (eventuele) veroordeling in verband met dit andere feit (artikel 18a, tweede lid, juncto artikel 18, vierde lid, DNA-Besluit) moeten de gegevens, afhankelijk van het geval, weer worden afgeschermd op grond van artikel 14, zevende lid, dan wel worden vernietigd. Zie voor meer achtergrondinformatie de toelichting op artikel I, onder G. De officier van justitie verstrekt het NFI de informatie die nodig is om te kunnen voldoen aan artikel 14, negende lid (nieuw). Daarnaast informeert het openbaar ministerie de (gewezen) verdachte over het feit dat zijn DNA-profiel is “vrijgegeven”.

Artikel 14, achtste lid (nieuw), schrijft voor dat de gewezen verdachte in beginsel schriftelijk in kennis wordt gesteld van de uitslag van het onderzoek naar de vraag of zijn DNA-profiel met het DNA-profiel van het daderspoor overeenkomt. Op deze wijze raakt de gewezen verdachte ervan op de hoogte dat een onderzoek heeft plaatsgevonden in verband met de strafzaak waarin hij is vrijgesproken, en raakt hij bekend met de uitslag van het onderzoek. Hij kan dan desgewenst de bijstand inroepen van een raadsman. Een vergelijkbare mededelingsplicht komt voor in artikel 10, achtste lid, van het DNA-Besluit.

Artikel I, onder D

Onderdeel D van artikel I wijzigt artikel 15, eerste lid, onder b en c, van het DNA-Besluit. Deze wijziging houdt verband met de toevoeging van het DNA-

profiel van de gewezen verdachte aan de opsomming van artikel 14, vierde lid.

Artikel 15, eerste lid, onder b, vloeit voort uit het Besluit 2008/615/JBZ van de Raad van de Europese Unie inzake de intensivering van de grensoverschrijdende samenwerking in het bijzonder ter bestrijding van terrorisme en grensoverschrijdende criminaliteit (PbEU 2008, L 210). Het artikel voorziet erin dat een lidstaat van de Europese Unie ter opsporing van een strafbaar feit een DNA-profiel van een spoor online kan vergelijken met de DNA-profielen van de (onbekende) verdachten en (ex-)veroordeelden die in de Nederlandse DNA-databank zijn verwerkt. Zodra het DNA-spoor overeenkomt (een zogenoemde "hit" of "match") met een DNA-profiel van een bekend persoon is een rechtshulpverzoek nodig. Slechts via dat rechtshulpverzoek kunnen de bij dat profiel behorende persoons- en zaaksgegevens worden opgevraagd.

Artikel 15, eerste lid, onder c, is ingevoegd bij het Besluit houdende aanpassing van het Besluit politiegegevens en het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken met het oog op de verbetering van de samenwerking bij het voorkomen en bestrijden van ernstige criminaliteit met de Verenigde Staten van Amerika. Dat besluit vloeit voort uit de op 19 november 2010 ondertekende Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Verenigde Staten van Amerika inzake de verbetering van de samenwerking bij het voorkomen en bestrijden van ernstige criminaliteit (het PCSC-verdrag; Trb. 2010, 321). Artikel 15, eerste lid, onder c, van het DNA-Besluit bevat voor de Verenigde Staten een regeling analoog aan de hierboven beschreven regeling voor de lidstaten van de Europese Unie.

Artikel I, onder D, regelt dat de online-vergelijking van DNA-profielen niet kan plaatsvinden met de DNA-profielen van gewezen verdachten. Met die regeling wordt aangesloten op de regeling dat de DNA-profielen van gewezen verdachten in Nederland ook niet mogen worden gebruikt voor de voorkoming, opsporing, vervolging en berechting van andere feiten dan die waarvoor de gewezen verdachte is vrijgesproken (zie artikel I, onder C). Het zou onlogisch zijn indien deze DNA-profielen dan wel ter vergelijking beschikbaar worden gesteld aan andere lidstaten van de Europese Unie of de Verenigde Staten.

Zodra de gewezen verdachte van een ander misdrijf wordt verdacht of daarvoor is veroordeeld, mag zijn DNA-profiel gedurende de periode waarin dat profiel niet afgeschermd is (zie de toelichting op artikel I, onder C) wel ter vergelijking beschikbaar worden gesteld aan deze landen.

Artikel I, onder E

Zodra degene wiens DNA-profiel in de DNA-databank is opgenomen niet langer als verdachte kan worden aangemerkt, wordt diens DNA-profiel terstond nadat het NFI daarvan in kennis is gesteld, vernietigd op grond van artikel 16, eerste lid, juncto artikel 17 DNA-Besluit. In het tweede lid van artikel 16 is bepaald in welke gevallen hiervan in ieder geval sprake is. Een van die gevallen is de omstandigheid dat de strafzaak is geëindigd in een vrijspraak. Het gaat hier om een onherroepelijke vrijspraak. Dat volgt uit de strekking en de bewoordingen (“niet langer kan worden aangemerkt als een verdachte”) van artikel 16 en het feit dat degene tegen wie een strafzaak aanhangig is gemaakt, verdachte blijft zolang in die strafzaak niet onherroepelijk is beslist. Bovendien geldt ook voor ontslagen van alle rechtsvervolging waarbij geen maatregel is opgelegd dat deze onherroepelijk zijn, alvorens het DNA-profiel wordt vernietigd. Om deze redenen wordt in artikel 16, tweede lid, “een vrijspraak” vervangen door: een onherroepelijke vrijspraak.

Tot de inwerkingtreding van dit besluit werden de gegevens van alle personen die niet langer konden worden aangemerkt als een verdachte (vanwege bijvoorbeeld een sepot, vrijspraak of ontslag van alle rechtsvervolging) terstond vernietigd op grond van artikel 16 juncto 17 DNA-Besluit. Onderdeel E van artikel I bewerkstelligt door een aanvulling van artikel 16 van het DNA-besluit dat de DNA-gegevens van gewezen verdachten (zie artikel 1, onder g, DNA-Besluit) niet langer terstond worden vernietigd. In plaats daarvan worden hun gegevens bewaard gedurende de bewaartermijnen genoemd in artikel 18a. Die termijnen gelden op grond van artikel 16, derde lid (nieuw), van het DNA-besluit niet voor de DNA-gegevens van gewezen verdachten wier zaak al eens is herzien. In dat geval worden de gegevens, net als thans, terstond vernietigd. Deze uitzondering houdt verband met de hoofdregel van artikel 482b, derde lid, onder c, Sv

dat geen herziening ten nadele op grond van een novum meer kan plaatsvinden als al eerder voor hetzelfde feit een herziening is gevorderd.

Artikel I, onder F en G

Het oude artikel 18 van het DNA-Besluit regelde de bewaartermijnen voor alle DNA-gegevens die niet op grond van artikel 16 juncto 17 van dat besluit worden vernietigd. Nu de DNA-gegevens van gewezen verdachten niet langer op grond van die artikelen vernietigd worden (zie artikel I, onder E), worden ook voor die gegevens bewaartermijnen gesteld. Omdat de toevoeging van deze bewaartermijnen aan artikel 18, zou betekenen dat dit artikel uit meer dan twintig leden zou komen te bestaan en het artikel mede daardoor lastig hanteerbaar voor de praktijk zou worden, is ervoor gekozen artikel 18 op te splitsen in een artikel 18, 18a, 18b en 18c. Artikel 18 ziet nog slechts op de bewaartermijnen die gelden voor DNA-profielen van verdachten en (ex-)veroordeelden. Die termijnen waren neergelegd in het oude artikel 18, eerste tot en met vijfde lid. Artikel 18a bevat de nieuw ingevoegde regeling voor de bewaartermijnen van DNA-profielen van gewezen verdachten. Artikel 18b regelt de bewaartermijnen van DNA-profielen van overleden slachtoffers, vermiste personen en onbekende verdachten. Die bewaartermijnen waren opgenomen in het oude artikel 18, zesde tot en met tiende lid. Van de gelegenheid is, zoals ook in paragraaf 1.1 is aangegeven, tevens gebruikgemaakt om die bewaartermijnen aan te passen aan de Wet van 15 november 2012 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de aanpassing van de regeling van de vervolgingsverjaring (Stb. 572). Artikel 18c, tot slot, bevat de bepalingen die voorheen te vinden waren in artikel 18, elfde tot en met dertiende lid. In het hierna volgende worden de nieuwe artikelen 18 tot en met 18c - voor zover nodig - afzonderlijk toegelicht.

Artikel 18

Het DNA-profiel van een verdachte of veroordeelde werd op grond van het oude artikel 18, eerste lid, twintig, dertig of tachtig jaar bewaard. Deze bewaartermijnen werden in voorkomende gevallen op grond van het oude artikel 18, tweede tot en met vierde lid, verlengd.

Deze bewaarregeling blijft gehandhaafd in het nieuwe artikel 18, met dien verstande dat deze op een tweetal punten wordt gewijzigd.

Het eerste punt is een technisch punt dat geen verband houdt met de wijzigingen die voor herziening ten nadele nodig zijn. In het oude artikel 18 ving de bewaartermijn in geval van een strafbeschikking aan op het moment waarop deze volledig ten uitvoer is gelegd. In het nieuwe artikel 18 is als startmoment van de bewaartermijn gekozen het moment waarop de strafbeschikking onherroepelijk is geworden. De reden dat voorheen het volledig ten uitvoer gelegd zijn van de strafbeschikking als startmoment is gekozen, was gelegen in de omstandigheid dat betrokkene vanaf dat moment niet meer alsnog kan worden gedagvaard, en de strafbeschikking derhalve niet meer kan worden vernietigd (vgl. artikel 255a Sv). Het gevolg van deze keuze is evenwel dat de bewaartermijn bij alle strafbeschikkingen op een later moment begint te lopen (waardoor de feitelijke periode waarin de DNA-gegevens worden bewaard langer is) dan voor het leeuwendeel van de onherroepelijke strafbeschikkingen (waarin niet alsnog wordt gedagvaard) nodig is, en wel alleen om te vermijden dat in een incidenteel geval alsnog wordt gedagvaard en de strafbeschikking wordt vernietigd. Van de gelegenheid is daarom gebruik gemaakt om de bewaartermijn van de strafbeschikking vanaf het moment van haar onherroepelijkheid te laten starten. De reden om niet – in aansluiting met de in artikel 18 voor rechterlijke uitspraken geldende regel – te kiezen voor het moment waarop de strafbeschikking wordt uitgevaardigd, houdt ermee verband dat een strafbeschikking die nog niet onherroepelijk is geworden – en waartegen verzet kan worden gedaan – niet op een lijn kan worden gesteld met een, op een onderzoek ter terechtzitting gebaseerde, rechterlijke uitspraak waartegen nog een gewoon rechtsmiddel openstaat.

Het tweede punt waarop de bewaarregeling voor gegevens van verdachten en veroordeelden in het nieuwe artikel 18 wordt gewijzigd, houdt wel verband met de invoering van herziening ten nadele. Door de introductie van herziening ten nadele is er een situatie bijgekomen waarin de bewaartermijnen kunnen worden “verlengd”. Dit betreft de situatie waarin een verdachte of veroordeelde gewezen verdachte wordt in een andere strafzaak. In het oude artikel 18 was wel reeds voorzien in een regeling voor

de situatie dat een verdachte of veroordeelde ook verdachte of veroordeelde werd in een andere strafzaak. Beide regelingen hebben tot doel te voorkomen dat er onduidelijkheden ontstaan over hoe lang een DNA-profiel moet worden bewaard, indien een verdachte betrokken raakt bij een andere strafzaak. Omdat de regelingen voor beide situaties volgens hetzelfde stamien verlopen, zal hieronder eerst kort de regeling worden geschetst die geldt voor de situatie dat een verdachte of veroordeelde ook verdachte of veroordeelde wordt in een andere strafzaak. Vervolgens zal worden ingegaan op de nieuwe situatie dat een verdachte na diens veroordeling in een andere strafzaak gewezen verdachte wordt. In die situatie is voor het bewaren ook artikel 14, achtste lid, van belang, dat regelt wanneer het DNA-profiel afgeschermd moet worden.

Situatie 1: een veroordeelde wordt veroordeelde in een andere strafzaak

Op deze eerste situatie zag reeds het oude artikel 18, tweede lid, van het DNA-Besluit. Vanaf het moment dat betrokkene is veroordeeld in de tweede strafzaak, vangt een nieuwe bewaartermijn op grond van die veroordeling aan, tenminste als dit een verlenging van de termijn betekent. Het nieuwe artikel 18, vierde en zesde lid, brengt geen verandering in deze regeling. Ter verduidelijking van de regeling worden twee voorbeelden gegeven.

Het eerste voorbeeld is dat betrokkene wordt veroordeeld voor een diefstal met geweldpleging (strafmaximum vijftien jaar, bewaartermijn dertig jaar op grond van artikel 18, eerste lid). Vijftien jaar later wordt hij veroordeeld voor een diefstal (strafmaximum vier jaar, bewaartermijn twintig jaar op grond van artikel 18, vierde lid). De totale duur van het bewaren van zijn DNA-gegevens op basis van deze twee veroordelingen bedraagt dan dus (15+20=) vijfendertig jaar vanaf de eerste veroordeling.

Een tweede voorbeeld is dat betrokkene wordt veroordeeld voor een diefstal met geweldpleging (bewaartermijn dertig jaar) en vijf jaar later wordt veroordeeld voor een diefstal (bewaartermijn twintig jaar). In dit geval bedraagt de bewaartermijn van zijn DNA-gegevens na de tweede veroordeling op grond van artikel 18, zesde lid, nog vijfentwintig jaar. De tweede veroordeling heeft in dit geval dus geen invloed op de totale bewaartermijn, omdat de bewaartermijn van zijn DNA-gegevens voor die

tweede veroordeling (twintig jaar) op het moment van die tweede veroordeling de lengte van de resterende tijd dat zijn gegevens als gevolg van zijn eerste veroordeling nog moeten worden bewaard (vijfentwintig jaar), niet overstijgt.

Situatie 2: een veroordeelde wordt nadien gewezen verdachte in een andere strafzaak

Het oude artikel 18 voorzag niet in een bepaling voor deze situatie. Op grond van het nieuwe artikel 18, vijfde lid en zesde lid, geldt in deze situatie een zelfde regeling als hierboven beschreven voor de situatie dat een veroordeelde nogmaals veroordeelde wordt.

Indien betrokkene bijvoorbeeld veroordeeld is voor een diefstal met geweldpleging (strafmaximum vijftien jaar, bewaartermijn dertig jaar op grond van artikel 18, eerste lid) en deze persoon twaalf jaar later vrijgesproken wordt in een andere zaak voor mishandeling, de dood ten gevolge hebbend (strafmaximum zes jaar, bewaartermijn twintig jaar op grond van artikel 18, vijfde lid), dan worden zijn gegevens twintig jaar na de vrijspraak vernietigd en is de totale bewaartermijn van zijn DNA-gegevens als gevolg van beide uitspraken ($12+20=$) tweeëndertig jaar vanaf de eerste veroordeling. Uit artikel 14, achtste lid, van het DNA-Besluit vloeit voort dat het DNA-profiel van de gewezen verdachte de eerste dertig jaar vergeleken mag worden met alle andere DNA-profielen in de DNA-databank en dat het daarna nog twee jaar op basis van artikel 14, zevende lid, afgeschermd bewaard wordt. Na ommekomst van die termijn wordt het DNA-profiel vernietigd, tenzij betrokkene opnieuw (gewezen) verdachte of veroordeelde wordt voor een ander misdrijf.

Een ander voorbeeld is dat betrokkene veroordeeld wordt voor een diefstal met geweldpleging (bewaartermijn dertig jaar) en hij vijf jaar later vrijgesproken wordt in een andere zaak voor mishandeling, de dood ten gevolge hebbend (bewaartermijn twintig jaar). In dit geval bedraagt de bewaartermijn van zijn DNA-gegevens na de vrijspraak nog vijfentwintig jaar. De vrijspraak heeft in dit geval op grond van artikel 18, zesde lid, geen invloed op de totale bewaartermijn, omdat de bewaartermijn van zijn DNA-gegevens voor die vrijspraak (twintig jaar) op het moment van die vrijspraak de lengte van de resterende tijd dat zijn gegevens als gevolg van

de eerdere veroordeling nog moeten worden bewaard (vijfentwintig jaar), niet overstijgt. Uit artikel 14, achtste lid volgt dat de DNA-gegevens gedurende de gehele periode mogen worden vergeleken met alle andere DNA-profielen uit de DNA-databank.

Artikel 18a

Artikel 18a regelt de bewaartermijnen van DNA-profielen van gewezen verdachten. Daarnaast is artikel 14, zevende en negende lid, van belang in verband met de afscherming van het DNA-profiel.

De bewaartermijnen sluiten aan bij de verjaringstermijnen. De reden daarvoor is dat geen herziening ten nadele meer kan plaatsvinden nadat het recht tot strafvordering is verjaard (artikel 482b, derde lid, onder b, Sv). Aanvankelijk bestond het voornemen aansluiting te zoeken bij de bewaartermijnen die gelden voor de DNA-gegevens van verdachten en veroordeelden (zie Kamerstukken II 2008/09, 32 044, nr. 3, blz. 26). Voor verdachten en veroordeelden gelden langere bewaartermijnen, die niet gekoppeld zijn aan de verjaringstermijnen, omdat hun DNA-gegevens niet alleen worden bewaard in verband met de strafzaak waarin het celmateriaal of de vingerafdrukken zijn afgenomen, maar met name ook met het oog op gebruik in andere strafzaken. Omdat het geen doel zou dienen als de DNA-gegevens van gewezen verdachten ook zouden worden bewaard gedurende een periode waarin geen herziening meer mogelijk is, is er niet voor gekozen om aan te sluiten bij de bewaartermijnen die gelden voor DNA-gegevens van verdachten en veroordeelden.

Voor het bewaren van de DNA-gegevens van gewezen verdachten is gekozen voor vaste termijnen in verband met de consistentie van de bewaarregeling in het DNA-Besluit; ook bij de bewaartermijnen die gelden voor de andere categorieën DNA-gegevens worden vaste bewaartermijnen gehanteerd. Daarnaast is gekozen voor vaste bewaartermijnen in verband met de werkbaarheid in de praktijk. Wanneer het einde van de bewaartermijn in elke concrete zaak zou worden bepaald door het in die zaak verjaren van het recht tot strafvordering, zou dit betekenen dat met name het openbaar ministerie nauwgezet in de gaten zou moeten houden hoe het ervoor staat met de verjaringstermijn. Bijgehouden zou moeten

worden wanneer de verjaringstermijn aanvangt en wanneer deze gestuit en geschorst wordt. Bovendien zou het zo kunnen zijn dat een rechter vervolgens tot een ander oordeel komt over wanneer de verjaringstermijn – en dus de bewaartermijn – is verstreken. Overigens is in het DNA-Besluit wel rekening gehouden met het feit dat een verjaring gestuit of geschorst kan worden, door de bewaartermijn niet aan te laten vallen op het moment van de laatste daad van vervolging, maar op het (latere) moment van de einduitspraak tegen de gewezen verdachte. Uit artikel 18a, eerste lid, juncto artikel 1, onder g, van het DNA-Besluit volgt dat de termijn bij gewezen verdachten pas aanvangt op het moment dat die einduitspraak onherroepelijk is geworden. Tot die tijd geldt de gewezen verdachte nog als verdachte en wordt zijn DNA-profiel op basis van de regeling die geldt voor DNA-profielen van verdachten verwerkt in de DNA-databank.

Er is bij de in artikel 18a, eerste lid, onder c, genoemde bewaartermijn van tachtig jaar gekozen voor de formulering “een misdrijf dat op grond van artikel 70, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht niet aan verjaring onderhevig is”. Met de inwerkingtreding van de Wet van 15 november 2012 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de aanpassing van de regeling van de vervolgingsverjaring (Stb. 572) zal deze bewaartermijn gelden voor gewezen verdachten die zijn vrijgesproken in verband met een misdrijf waarop twaalf jaar of meer gevangenisstraf is gesteld of een van de misdrijven, omschreven in de artikelen 240b, tweede lid, 243, 245 en 246, voor zover het feit is gepleegd ten aanzien van een persoon die de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt.

Artikel 18a, eerste lid, onder d, bepaalt dat de DNA-gegevens van een gewezen verdachte terstond na zijn overlijden worden vernietigd, ook als de eigenlijke bewaartermijn nog niet is verstreken. De reden daarvoor is dat in dat geval herziening ten nadele niet langer mogelijk is (artikel 482b, derde lid, onder b, Sv) en het bewaren van de DNA-gegevens derhalve geen doel meer dient.

De bewaartermijnen in artikel 18a, eerste lid, belopen twaalf, twintig respectievelijk tachtig jaar. Voor minderjarigen voorziet artikel 18a, tweede lid, in kortere bewaartermijnen van respectievelijk zes, tien en twintig jaar.

Zoals aangegeven sluiten de bewaartermijnen aan bij de regeling van de vervolgingsverjaring; voor minderjarigen gelden ingevolge die regeling kortere verjaringstermijnen, reden waarom voor het bewaren van hun DNA-gegevens ook kortere bewaartermijn gelden.

Het zou kunnen voorkomen dat de gewezen verdachte betrokken raakt bij een andere strafzaak. Er zijn hier twee situaties denkbaar: 1) een gewezen verdachte wordt verdachte of veroordeelde in een andere strafzaak; 2) een gewezen verdachte wordt (opnieuw) gewezen verdachte in een andere strafzaak.

Situatie 1: een gewezen verdachte wordt veroordeelde in een andere strafzaak

Artikel 18a, tweede lid, juncto artikel 18, vierde lid, ziet op deze situatie. Ter verduidelijking van de regeling worden hierna twee voorbeelden genoemd.

Betrokkene wordt vrijgesproken van een mishandeling, de dood ten gevolge hebbend (strafmaximum zes jaar, bewaartermijn twintig jaar op grond van artikel 18a, eerste lid). Vijf jaar later wordt betrokkene veroordeeld voor een diefstal met geweldpleging (strafmaximum vijftien jaar, bewaartermijn dertig jaar op grond van artikel 18a, tweede lid juncto artikel 18, vierde lid). De DNA-gegevens van deze persoon worden als gevolg van artikel 14, zevende lid, van het DNA-Besluit aanvankelijk afgeschermd bewaard. Dat betekent dat het DNA-profiel niet mag worden vergeleken met andere DNA-profielen in de databank, behalve indien er sprake is van een vergelijking met het oog op een herziening ten nadele. In dat geval mag zijn DNA-profiel alleen vergeleken worden met de DNA-profielen van onbekende verdachten die in verband staan met de strafzaak waarin hij is vrijgesproken, indien de officier van justitie of rechter-commissaris daartoe tenminste opdracht heeft gegeven.

Op het moment dat deze persoon verdachte wordt in de andere strafzaak en hij daartoe schriftelijke toestemming verleend, danwel de officier van justitie of rechter-commissaris daartoe een bevel geeft, worden de gegevens, op grond van artikel 14, negende lid, "vrijgegeven". Nadat dertig jaar na de

veroordeling is verstreken, worden de DNA-gegevens van de betrokkene vernietigd.

Een tweede voorbeeld is de casus waarin betrokkene wordt vrijgesproken van een moord (strafmaximum dertig jaar of levenslang, bewaartermijn tachtig jaar op grond van artikel 18a, eerste lid). Vijf jaar na zijn vrijspraak wordt deze persoon veroordeeld voor een diefstal (strafmaximum vier jaar, bewaartermijn twintig jaar op grond van artikel 18a, tweede lid, juncto artikel 18, vierde lid). De termijn van tachtig jaar wordt niet verlengd door de veroordeling (zie artikel 18a, tweede lid, juncto artikel 18, zesde lid). Ook in dit geval wordt het DNA-profiel aanvankelijk op grond van artikel 14, zevende lid, van het DNA-Besluit afgeschermd bewaard: het DNA-profiel mag niet worden vergeleken met andere DNA-profielen in de DNA-databank, behalve met DNA-profielen van onbekende verdachten die in verband staan met de strafzaak, met het oog op de herziening ten nadele, na opdracht van de officier van justitie of rechter-commissaris. Zodra deze persoon echter verdachte wordt in de andere strafzaak, worden de gegevens – mits is voldaan aan de vereisten van artikel 14, negende lid - vrijgegeven en blijft het tot twintig jaar na zijn veroordeling in die strafzaak mogelijk het DNA-profiel van de gewezen verdachte met alle andere DNA-profielen in de DNA-databank te vergelijken. Na afloop van deze periode wordt het DNA-profiel nog $(80-5-20=)$ 55 jaar afgeschermd bewaard, alvorens te worden vernietigd.

Situatie 2: een gewezen verdachte wordt ook gewezen verdachte in een andere strafzaak

Een voorbeeld van deze situatie is dat iemand wordt vrijgesproken voor mishandeling, de dood ten gevolge hebbend (strafmaximum zes jaar, bewaartermijn twintig jaar op grond van artikel 18a, eerste lid) en vijf jaar later wederom voor een dergelijk misdrijf, begaan tegen een andere persoon, wordt vrijgesproken. Zijn gegevens worden dan in totaal $(5+20=)$ vijfentwintig jaar afgeschermd bewaard, te rekenen vanaf de eerste vrijspraak.

Tot slot wordt opgemerkt dat wanneer de gewezen verdachte naar aanleiding van een herzieningsprocedure ten nadele alsnog in die zaak

veroordeeld wordt, hij dan veroordeelde wordt in de zin van artikel 1, onder f, van het DNA-Besluit. Zijn DNA-gegevens worden dan bewaard op grond van artikel 18. Op grond van artikel 14, zesde lid, mag het DNA-profiel met alle andere DNA-profielen in de DNA-databank worden vergeleken.

Artikel 18b

Artikel 18b regelt de bewaartermijnen voor DNA-profielen van overleden slachtoffers, vermiste personen en onbekende verdachten (sporenmateriaal). Deze bewaartermijnen waren voorheen te vinden in artikel 18, zesde tot en met tiende lid. Er gold een bewaartermijn van twaalf jaar indien sprake was van een misdrijf waarop minder dan zes jaar gevangenisstraf is gesteld. Indien het DNA-profiel verband hield met een misdrijf waarop zes jaar of meer gevangenisstraf is gesteld, gold een bewaartermijn van twintig jaar en wanneer sprake was van een misdrijf waarop levenslange gevangenisstraf is gesteld, gold een bewaartermijn van tachtig jaar. Deze bewaartermijnen zijn gebaseerd op de verjaringstermijnen. De reden daarvoor is dat deze DNA-profielen worden bewaard met het oog op het oplossen van het misdrijf in het kader waarvan zij zijn opgenomen in de DNA-databank. Ook na verloop van vele jaren kunnen deze DNA-profielen nog bijdragen aan de oplossing van het misdrijf. Deze bewaartermijnen zijn in artikel 18b op onderdelen aangepast, omdat met de inwerkingtreding van de Wet van 15 november 2012 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de aanpassing van de regeling van de vervolgingsverjaring (Stb. 572) de verjaringstermijnen voor verschillende misdrijven zijn verlengd of zijn komen te vervallen. Met de inwerkingtreding van die wet wordt de verjaring voor misdrijven waarop een gevangenisstraf van twaalf jaar of meer is gesteld en de misdrijven beschreven in de artikelen 240b, tweede lid, 243, 245 en 246 van het Wetboek van Strafrecht, voor zover het feit gepleegd is tegen een minderjarige, afgeschaft. Door de gekozen formulering “een misdrijf dat op grond van artikel 70, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht niet aan verjaring onderhevig is” wordt bewerkstelligd dat de bewaartermijn van tachtig jaar niet langer alleen van toepassing is voor misdrijven waarop levenslange gevangenisstraf is gesteld, maar vanaf de inwerkingtreding van

de genoemde wet ook op de eerdergenoemde misdrijven waarvoor de verjaring wordt afgeschaft.

De verjaringstermijn voor misdrijven waarop acht jaar of meer gevangenisstraf is gesteld wordt door de wet van twaalf naar twintig jaar verhoogd. Dit heeft echter geen gevolgen voor de bewaartermijnen: de bewaartermijn van twintig jaar voor misdrijven waarop zes jaar of meer gevangenisstraf is gesteld, voldoet.

Het oude artikel 18, tiende lid, is komen te vervallen. Dit artikellid bepaalde dat het DNA-profiel van een onbekende verdachte wordt vernietigd zodra is vastgesteld dat het overeenkomt met het DNA-profiel van een verdachte of veroordeelde en de betrokkene niet langer als verdachte kan worden aangemerkt (zie artikel 16, eerste lid, van het DNA-Besluit) of diens veroordeling in kracht van gewijsde is gegaan. Op schriftelijk verzoek van de verdachte kon deze vernietiging telkens tien jaar worden uitgesteld. In verband met het voorstel van wet tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met de Wet hervorming herziening ten voordele is deze bepaling niet langer wenselijk. De veroordeelde die een herzieningsaanvraag ten voordele wil doen, kan de eerder geconstateerde "match" tussen zijn DNA-profiel en het DNA-profiel van een onbekende verdachte opnieuw aan de orde willen stellen. Het is dan van groot belang dat ook het DNA-profiel van de onbekende verdachte nog in de databank beschikbaar is. De veroordeelde te belasten met de zorg voor het verlengen van de bewaartermijn vormt een onevenredige belasting, nu ook geen dringende capacitaire noodzaak bestaat het DNA-materiaal direct te verwijderen. Bij het NFI zullen geen capaciteitsproblemen ontstaan wanneer deze DNA-profielen gedurende de termijnen, genoemd in artikel 18b, worden bewaard. Daarnaast zal het bewaren van deze DNA-profielen niet bezwaarlijk zijn in strafzaken waarin de veroordeelde geen herziening ten voordele nastreeft, omdat aan het DNA-profiel van de onbekende verdachte geen persoonsgegevens zijn verbonden en het DNA-profiel na afloop van de bewaartermijn zal worden vernietigd. Hiermee wordt voldaan aan de eisen die ten aanzien van bewaartermijnen worden gesteld in de artikelen 10 en 11 van de Wet bescherming persoonsgegevens.

Artikel 18c

Artikel 18c bevat de bepalingen die voorheen te vinden waren in artikel 18, elfde tot en met dertiende lid. Het betreft de plicht voor het NFI om met het DNA-profiel de gegevens bedoeld in artikel 6 van het DNA-Besluit, het celmateriaal en het verslag bedoeld in artikel 10, derde lid, onder b, van het DNA-Besluit te vernietigen (artikel 18c, eerste lid), de plicht aantekening te houden van alle vernietigingen (artikel 18c, tweede lid) en de informatieplicht voor de Justitiële Informatiedienst en openbaar ministerie richting het NFI (artikel 18c, derde lid).

Artikel II, onder A

De definities die zijn toegevoegd aan artikel 1 van het Besluit ID-vestiging, komen overeen met de definities uit artikel 1 van het DNA-Besluit. Zie voor de definitie van gewezen verdachte de toelichting op artikel I, onder A.

Artikel II, onder B

De inhoud van artikel II, onder B, is gelijk aan die van artikel I, onder E. Voor een toelichting op het eerstgenoemde artikelonderdeel wordt dan ook verwezen naar de toelichting op het laatstgenoemde artikeldeel.

Artikel II, onder C, D en E

De inhoud van artikel II, onder C, D en E, is gelijk aan die van artikel I, onder F en G. Voor een toelichting op het eerstgenoemde artikelonderdelen wordt dan ook verwezen naar de toelichting op het laatstgenoemde artikelonderdelen.

Artikel II, onder F en G

Zowel DNA-gegevens als vingerafdrukken zijn biometrische persoonsgegevens. Beide persoonsgegevens worden opgeslagen in databanken. Het doel hiervan is in beide gevallen het bewerkstelligen dat onopgeloste zaken worden opgehelderd. Gelet op deze overeenkomsten

tussen beide soorten gegevens is het logisch en ook van belang dat de verwerking in grote mate op dezelfde wijze plaatsvindt. Bij het opstellen van het Besluit ID-vaststelling is dit onderkend door in artikel 9 (oud) bewaartermijnen voor vingerafdrukken op te nemen die gelijk zijn aan de bewaartermijnen die gelden voor DNA-gegevens op grond van artikel 18 DNA-Besluit. Deze lijn is in dit besluit voortgezet: de regeling van de bewaartermijnen van vingerafdrukken die in artikel 9 is neergelegd, is verplaatst naar het nieuwe artikel 9a, met dien verstande dat in het derde lid de bewaartermijn voor de vingerafdrukken van gewezen verdachten is toegevoegd en de bewaartermijnen die gelden voor de vingerafdrukken van overleden slachtoffers, vermiste personen en onbekende verdachten zijn gelijkgetrokken met de bewaartermijnen in het nieuwe artikel 18b van het DNA-Besluit. In het nieuwe artikel 9 Besluit ID-vaststelling is een regeling voor het gebruik van vingerafdrukken opgenomen overeenkomstig de regeling van het gebruik van DNA-gegevens in artikel 14 van het DNA-Besluit.

In artikel 9, vijfde lid, Besluit ID-vaststelling is een regeling opgenomen - overeenkomstig artikel 14, negende lid, DNA-Besluit - voor het geval dat een gewezen verdachte nadien verdachte of veroordeelde wordt in een andere strafzaak. In dit geval is de reden daarvan niet om te voorkomen dat zijn vingerafdrukken alsnog opnieuw moeten worden afgenomen – zijn vingerafdrukken zullen met het oog op identiteitsvaststelling hoe dan ook op grond van artikel 55c Sv worden afgenomen – maar om te kunnen vaststellen dat de verdachte en de gewezen verdachte inderdaad dezelfde persoon zijn. Indien dit niet het geval is, volgt uit artikel 9 Besluit ID-vaststelling dat de gegevens direct weer moeten worden afgeschermd. Immers, de gewezen verdachte is dan geen verdachte of veroordeelde in een andere strafzaak, waardoor artikel 9, vijfde lid, niet van toepassing is. Zie voor een nadere toelichting op de (overige) aanpassingen van artikel 9 en 9a de toelichting op artikel I, onder C en artikel I, onder F en G.

De Minister van Veiligheid en Justitie,